

ISO 26000

DRUŠTVENA ODGOVORNOST



Otkrivanje ISO 26000

Ova brošura pruža osnovno razumijevanje dobrovoljnog međunarodnog standarda ISO 26000:2010, Uputstvo o društvenoj odgovornosti. Cilj joj je da bude prvi korak u pomaganju svim vrstama organizacija i iz javnog i iz privatnog sektora da razmotre implementaciju ISO 26000 kao način da se postignu koristi od rada na društveno odgovoran način.



ISO - Međunarodna organizacija za standardizaciju

Članstvo ISO-a čine 163* nacionalna tijela za standardizaciju iz velikih i malih zemalja, industrijalizovanih, zemalja u razvoju i u tranziciji, u svim regijama u svijetu. ISO portfolio od preko 18400* standarda osigurava poslovanju, državnoj upravi i društvu praktične alate za sve tri dimenzije održivog razvoja: ekonomsku, ekološku i socijalnu.

ISO standardi daju pozitivan doprinos svijetu u kome živimo. Oni olakšavaju trgovinu, šire znanje i inovativni napredak u tehnologiji i dijele prakse dobrog upravljanja i ocjenjivanja usklađenosti.

ISO standardi pružaju rješenja i ostvaruju korist za gotovo sve sektore aktivnosti, uključujući i poljoprivredu, građevinu, mašinstvo, proizvodnju, distribuciju, transport, medicinska sredstva, informacijske i komunikacijske tehnologije, životnu sredinu, energiju, upravljanje kvalitetom, ocjenjivanje usklađenosti i usluge.

ISO izrađuje samo one standarde za koje postoji jasan tržišni zahtjev. Rad obavljaju eksperti u područjima koja direktno proizilaze iz industrijskih, tehničkih i poslovnih sektora koji su prepoznali potrebu za standardom i koji su potom stavili standard u upotrebu. Ovim ekspertima mogu se pridružiti i drugi s odgovarajućim znanjem, kao što su predstavnici vladinih agencija, ispitnih laboratorija, udruženja potrošača i akademske zajednice, kao i međunarodne vladine i nevladine organizacije.

ISO međunarodni standard predstavlja globalni konsenzus o najnovijem dostignuću u području tog standarda.

* Na kraju septembra 2010.

Zašto je društvena odgovornost važna?

Organizacije širom svijeta i njihove zainteresovane strane postaju sve svjesnije potrebe za društveno odgovornim ponašanjem kao i koristima od njega. Cilj društvene odgovornosti je da doprinese održivom razvoju.



Performanse organizacije u odnosu na društvo u kojem djeluje i njen uticaj na životnu sredinu je postao kritičan dio mjerjenja ukupnih performansi organizacije i njene sposobnosti da nastavi efektivno djelovati. Ovo je, djelimično, odraz sve većeg prepoznavanja potrebe da se osigura zdrav ekosistem, socijalna jednakost i dobro organizacijsko upravljanje. Dugoročno gledano, sve aktivnosti organizacije zavise od zdravja ekosistema na zemlji. Organizacije su sve više predmet temeljnog proučavanja različitih zainteresovanih strana.

Kakve koristi se mogu postići implementacijom ISO 26000?

Percepcija i realnost performansi organizacije o društvenoj odgovornosti može uticati, između ostalog, na:

- konkurentsku prednost;
- ugled;
- sposobnost da se privuku i zadrže radnici ili članovi, kupci, klijenti ili korisnici;
- održavanje morala zaposlenika, predanost i produktivnost;
- stajalište investitora, vlasnika, donatora, sponzora i finansijske zajednice;
- odnos s kompanijama, državnom upravom, medijima, dobavljačima, organizacijama iz branše, kupcima i zajednicom u kojoj djeluje.



Ko može imati koristi od ISO 26000 i kako?

ISO 26000 daje uputstva za sve vrste organizacija, bez obzira na njihovu veličinu ili položaj, o:

1. Pojmovima, terminima i definicijama vezanim za društvenu odgovornost
2. Pozadini, trendovima i karakteristikama društvene odgovornosti
3. Principima i praksama koje se odnose na društvenu odgovornost
4. Ključnim temama i pitanjima društvene odgovornosti
5. Integrisanju, implementaciji i promovisanju društveno odgovornog ponašanja u cijeloj organizaciji i kroz politike i prakse, u sferi njenog uticaja
6. Identifikovanju i uključivanju zainteresovanih strana
7. Informisanju o obavezama, performansama i ostalim informacijama vezanim za društvenu odgovornost



ISO 26000 je namijenjen da pomogne organizacijama u doprinisu održivom razvoju. Namjena mu je da ih podstakne da idu izvan područja pravne usklađenosti, prepoznajući da je usklađenost sa zakonom osnovna dužnost svake organizacije i suštinski dio njene društvene odgovornosti. Standard je namijenjen za promovisanje zajedničkog razumijevanja u području društvene odgovornosti, te da nadopuni druge instrumente i inicijative za društvenu odgovornost, a ne da ih zamjeni.

U primjeni ISO 26000, poželjno je da organizacija uzme u obzir društvene, ekološke, pravne, kulturne, političke i organizacijske raznolikosti, kao i razlike u ekonomskim uslovima, dok se usklađuje s međunarodnim normama ponašanja.

Nije za sertifikaciju

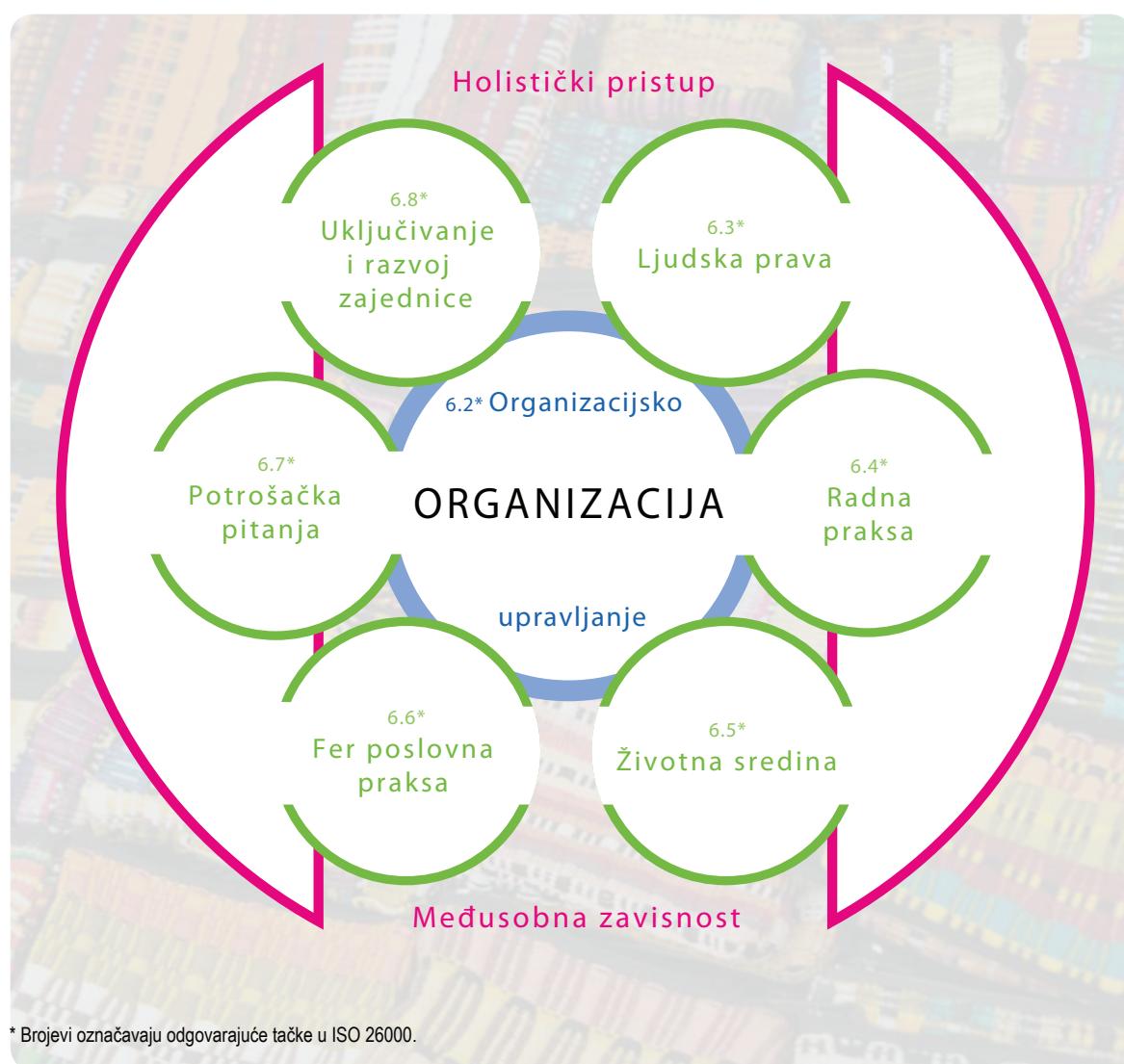
ISO 26000 nije standard za sistem upravljanja. Nije namijenjen ili prikladan za potrebe sertifikacije ili regulatornu ili ugovornu upotrebu. Bilo kakva ponuda za sertifikaciju ili tvrdnja da je došlo do sertifikacije prema ISO 26000 biće krivo tumačenje namjere i svrhe te zloupotreba ovog međunarodnog standarda. S obzirom da ISO 26000 ne sadrži zahtjeve, bilo kakva sertifikacija ne bi bila demonstracija o usklađenosti prema ovom međunarodnom standardu.



Šta konkretno sadrži ISO 26000?

ISO 26000 je usmjeren na sedam ključnih tema društvene odgovornosti definisanih u standardu i prikazanih u slijedećoj tabeli. Brojevi se odnose na odgovarajuće tačke u standardu.

Društvena odgovornost: 7 ključnih tema



* Brojevi označavaju odgovarajuće tačke u ISO 26000.

Kratak pregled ISO 26000

Naziv tačke	Broj tačke	Opis sadržaja tačke
Područje rada	Tačka 1	Definiše područje rada ISO 26000 i identificuje određena ograničenja i isključenja.
Termini i definicije	Tačka 2	Identificuje i daje definicije ključnih termina koji su od temeljne važnosti za razumijevanje društvene odgovornosti i za korištenje ISO 26000.
Razumijevanje društvene odgovornosti	Tačka 3	Opisuje važne faktore i uslove koji su uticali na razvoj društvene odgovornosti i koji i dalje utiču na njenu prirodu i praksu. Takođe opisuje koncept same društvene odgovornosti – njenog značenja i načina primjene u organizacijama. Ova tačka obuhvata uputstva za male i srednje organizacije o upotrebi ISO 26000.
Principi društvene odgovornosti	Tačka 4	Uvodi i objašnjava princip drustvene odgovornosti.
Prepoznavanje društvene odgovornosti i uključivanje zainteresovanih strana	Tačka 5	Usmjerena je na dvije prakse društvene odgovornosti: prepoznavanje organizacijske društvene odgovornosti i identifikaciju i uključivanje zainteresovanih strana. Ona daje uputstva o odnosu između organizacije, njenih zainteresovanih strana i društva, o prepoznavanju ključnih tema i pitanja društvene odgovornosti i o sferi uticaja organizacije.
Upustva o ključnim temama društvene odgovornosti	Tačka 6	Objašnjava ključne teme i pitanja koja su vezana za društvenu odgovornost. Za svaku ključnu temu date su informacije o njenom području rada, odnosu prema društvenoj odgovornosti, relevantnim principima i odgovornostima kao i odgovarajućim akcijama i očekivanjima.
Upustva za integrisanje društvene odgovornosti u organizaciju	Tačka 7	Daje uputstva o stavljanju društvene odgovornosti u praksu unutar organizacije. To uključuje i uputstva vezana za: razumijevanje društvene odgovornosti organizacije, integrisanje društvene odgovornosti u cijelu organizaciju, komunikacije vezane za društvenu odgovornost, poboljšanje kredibiliteta organizacije vezano za društvenu odgovornost, preispitivanje napretka i poboljšavanje performansi i evaluaciju dobrovoljnih inicijativa za društvenu odgovornost.
Primjeri dobrovoljnih inicijativa i alata za društvenu odgovornost	Dodatak A	Predstavlja neiscrpnu listu dobrovoljnih inicijativa i alata vezanih za društvenu odgovornost koji su namijenjeni jednom ili većem broju ključnih tema ili integraciji društvene odgovornosti u cijelu organizaciju.
Skraćeni termini	Dodatak B	Sadrži skraćene termine korištene u ISO 26000.
Bibliografija		Uključuje upućivanje na mjerodavne međunarodne instrumente i ISO standarde koji predstavljaju izvor ovog standarda.



Ključne teme i pitanja društvene odgovornosti u ISO 26000

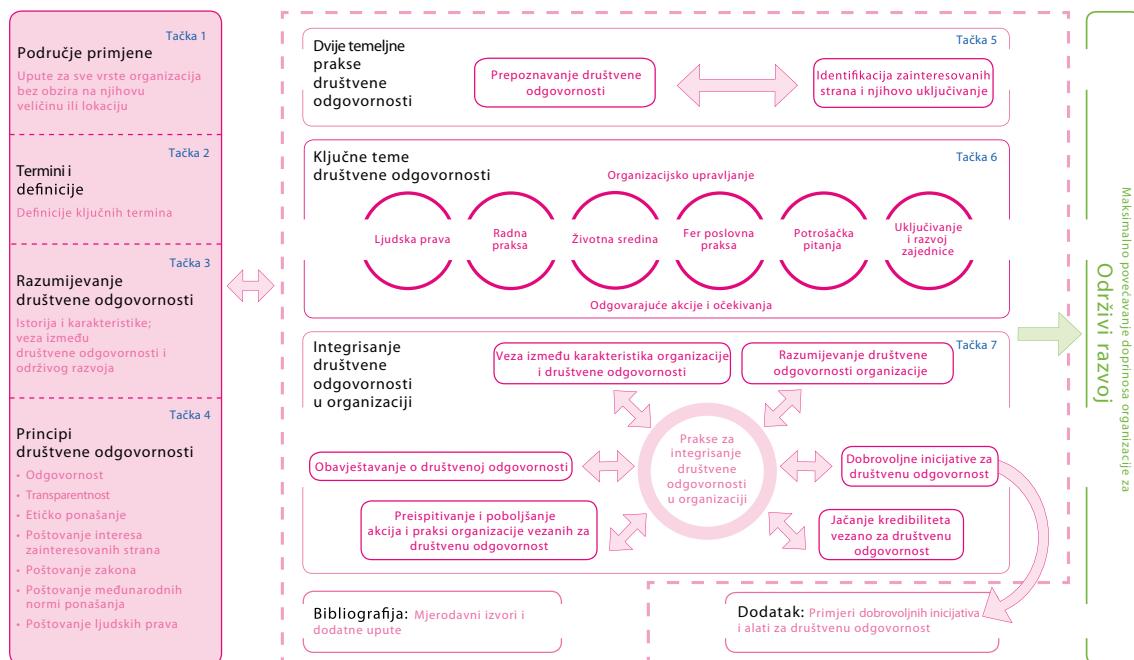
Ključne teme i pitanja	Podtačka
Ključna tema: Upravljanje organizacijom	6.2
Ključna tema: Ljudska prava	6.3
Pitanje 1: Due diligence	6.3.3
Pitanje 2: Rizične situacije u vezi s ljudskim pravima	6.3.4
Pitanje 3: Izbjegavanje saučesništva	6.3.5
Pitanje 4: Rješavanje sukoba	6.3.6
Pitanje 5: Diskriminacija i osjetljive grupe	6.3.7
Pitanje 6: Civilna i politička prava	6.3.8
Pitanje 7: Ekonomска, socijalna i kulturna prava	6.3.9
Pitanje 8: Osnovni principi i pravo na rad	6.3.10
Ključna tema: Radna praksa	6.4
Pitanje 1: Zapošljavanje i odnosi kod zapošljavanja	6.4.3
Pitanje 2: Uslovi rada i socijalna zaštita	6.4.4
Pitanje 3: Socijalni dijalog	6.4.5
Pitanje 4: Zdravlje i bezbjednost na radu	6.4.6
Pitanje 5: Razvoj ljudi i obuka na radnom mjestu	6.4.7
Ključna tema: Životna sredina	6.5
Pitanje 1: Sprečavanje zagađenja	6.5.3
Pitanje 2: Održivo korištenje resursa	6.5.4
Pitanje 3: Promjena klime i prilagođavanje	6.5.5
Pitanje 4: Zaštita životne sredine, biodiverzitet i obnavljanje prirodnog okruženja	6.5.6
Ključna tema: Fer poslovna praksa	6.6
Pitanje 1: Borba protiv korupcije	6.6.3
Pitanje 2: Odgovorno političko učešće	6.6.4
Pitanje 3: Fer konkurenca	6.6.5
Pitanje 4: Promocija društvene odgovornosti u lancu vrijednosti	6.6.6
Pitanje 5: Poštovanje prava svojine	6.6.7



Ključne teme i pitanja	Podtačka
Ključna tema: Pitanja potrošača	6.7
Pitanje 1: Fer marketing, činjenično i nepristrasno informisanje i fer ugovorna praksa	6.7.3
Pitanje 2: Zaštita zdravlja i bezbjednost potrošača	6.7.4
Pitanje 3: Održiva potrošnja	6.7.5
Pitanje 4: Usluga i podrška korisniku i rješavanje žalbi i sporova	6.7.6
Pitanje 5: Zaštita podataka korisnika i privatnost	6.7.7
Pitanje 6: Pristup osnovnim uslugama	6.7.8
Pitanje 7: Obrazovanje i osviještenost	6.7.9
Ključna tema: Uključivanje zajednice i razvoj	6.8
Pitanje 1: Uključivanje zajednice	6.8.3
Pitanje 2: Obrazovanje i kultura	6.8.4
Pitanje 3: Kreiranje radnih mesta i razvoj vještina	6.8.5
Pitanje 4: Razvoj i pristup tehnologijama	6.8.6
Pitanje 5: Dobrobit i stvaranje prihoda	6.8.7
Pitanje 6: Zdravlje	6.8.8
Pitanje 7: Ulaganje u zajednicu	6.8.9

Šematski pregled ISO 26000

Slijedeća šema daje pregled ISO 26000 i namijenjena je da pomogne organizacijama u razumijevanju veza između različitih tačaka standarda.



Šta organizacija misli o implementaciji ISO 26000?

Nakon razmatranja karakteristika društvene odgovornosti i njenog odnosa s održivim razvojem (tačka 3), predloženo je da organizacija treba da preispita principe društvene odgovornosti opisane u tački 4. U provođenju društvene odgovornosti organizacije trebaju poštovati i baviti se tim principima, zajedno s principima specifičnim za svaku ključnu temu (tačka 6).

Prije analize ključnih tema i pitanja društvene odgovornosti, kao i svake od povezanih akcija i očekivanja (tačka 6), organizacija treba razmotriti dvije temeljne prakse društvene odgovornosti: prepoznavanje svoje društvene odgovornosti u okviru svojih sfera uticaja, te identifikovanje i uključivanje zainteresovanih strana (tačka 5).

Nakon što shvati principe i identificuje ključne teme i relevantna i značajna pitanja društvene odgovornosti, organizacija treba nastojati da integrise društvenu odgovornost u svoje odluke i aktivnosti, koristeći uputstva data u tački 7. Ovo uključuje prakse kao što su: učiniti društvenu odgovornost sastavnim dijelom svoje politike, organizacijska kultura, strategije i poslovanja, izgradnja interne kompetencije za društvenu odgovornost, provođenje unutrašnje i vanjske komunikacije o društvenoj odgovornosti te redovno preispitivanje akcija i praksi vezanih za društvenu odgovornost.

Daljnja uputstva o ključnim temama i integracijskim praksama društvene odgovornosti su dostupna iz mjerodavnih izvora (Bibliografija) i iz različitih dobrovoljnih inicijativa i alata (neki globalni primjeri su dati u Dodatku A).

U približavanju i primjeni društvene odgovornosti, sveobuhvatni cilj za organizaciju je da što više poveća svoj doprinos održivom razvoju.



Gdje se može nabaviti ISO 26000 i drugi resursi

ISO 26000 se može kupiti od tijela nacionalnih članica ISO-a, koja su navedena na web stranici ISO-a www.iso.org/isomembers s punim kontakt informacijama. Takođe se može kupiti i preko ISO Webstore na ISO-ovoj web stranici www.iso.org

Članice ISO-a su kontaktne tačke za dobijanje više informacija o ISO 26000. Mnoge od njih mogu ponuditi trening ili briefing o standardu.

Besplatna prateća brošura, *ISO 26000 pregled projekta*, dostupna je preko nacionalnih članica ISO-a i preko Centralnog sekretarijata ISO-a: sales@iso.org

ISO-ova web stranica www.iso.org. Vidite početnu stranicu i kliknite na dio „Management and leadership standards”. Ovoj brošuri i *ISO 26000 pregled projekta* može se besplatno pristupiti kao HTML i PDF fajlu na www.iso.org/sr

ISO Fokus+ magazin www.iso.org/isofocus+



Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine

Vojvode Radomira Putnika 34
71123 Istočno Sarajevo
Bosna i Hercegovina
tel. +387 57 31 05 80
fax. +387 57 31 05 75
www.bas.gov.ba



International Organization
for Standardization

ISO Central Secretariat
1, chemin de la Voie-Creuse
Case postale 56
CH - 1211 Genève 20
Switzerland
www.iso.org

© ISO, 2010, ISBN 978-92-67-10538-3